

ASK & LÍV

FLYTTER BOPLADS

NORDEA
FONDEN
Vi støtter gode liv

Kapitel 1

Rejsen

“Er vi der ikke snart?” spurgte Liv udmattet. Hun satte sig på et væltet træ, mens resten af stammen gik videre. Ask satte sig ved siden af hende.

“Jeg tror ikke, det varer længe.”

“Ja, jeg kan i hvert fald ikke gå længere. Hvorfor kan vi ikke bare gå tilbage igen?” spurgte Liv ham surt. Hun var træt af at vandre, og især var hun træt af, at de absolut skulle hen til en ny boplads. Hvad var der egentlig galt med den gamle?

Hun havde åbenbart sagt det sidste højt, for Ask svarede:

“De voksne siger, der er mere mad på den nye boplads. Sæler, siger de.”

“Jeg gider da ikke spise sæler,” vrissede Liv.

“Sæler smager ellers dejligt,” sagde Od, der kom gående forbi. Od var stammens hurtigste jæger, og han havde lært Ask og Liv meget om at gå på jagt og samle mad.

“Sælkød er sødt, men også lidt salt. Meget lækkert!”. Od smaskede forventningsfuldt med læberne og smilede til dem. Smilet blev næsten skjult af hans store, mørke skæg, men man kunne tydeligt se det i hans øjne.

“Jeg er sikker på, jeg ikke kan lide det,” sagde Liv.

“Vi får se,” sagde Od bare og gik videre.

“Savner du slet ikke noget derhjemmefra – altså fra den gamle boplads?” spurgte Liv Ask. Han kløede sig lidt i sit ildrøde hår, før han svarede.

“Jeg savner den hule, vi byggede ude i skoven,” sagde han så.

“Det gør jeg også,” sagde Liv. “Og søen man kunne bade i.”

“Det kan være, vi kan bade i havet,” foreslog Ask. Han lød ikke helt tryk ved idéen.

“Måske. Men det er også bare alt ... alt det her.” Liv slog ud med armen mod skoven for at vise, hvad hun mente. På nogle måder var skoven den samme som derhjemme. De samme slags træer og buske, og hun havde også set lidt spor efter hjorte og andre dyr, hun kendte. Men samtidig var den

bare slet ikke, som hun var vant til. Hun vidste ikke, hvor der var bærkrat, eller hvor der var dyreveksler. Og her den seneste dag havde der også været en mærkelig duft i luften.

“Det er bare havet. Det skal du glæde dig til at se,” havde hendes far sagt. Og så havde han bare smilet, som om alt var okay. Men det var jo ikke, fordi hun ikke ville se havet. Hun ville bare gerne både se havet og blive på den boplads, hun kendte.

Ask forstod præcis, hvordan Liv havde det, men han glædede sig lidt mere til at se den nye boplads, end hun gjorde. Det var især på grund af krukken.

Det var en lille krukke af brændt ler, som lige nu stod sikkert mellem hans fødder. Den var fyldt med sand, og nede i sandet lå en glød.

“Det er sådan, vi sikrer, at vi har ild med til den nye boplads,” sagde hans mor, da hun gav ham krukken inden vandringen. “Og nu er du stor nok til at passe på den, mens vi vandrer.”

Ask vidste godt, at han ikke var den eneste med en krukke – stammens shaman havde også en – men det var alligevel et stort ansvar, og han tog det meget alvorligt. Lidt for alvorligt, mente Liv.

“Jeg er også stor, hvorfor har jeg ikke fået nogen krukke?” spurgte hun surt, da han fortalte hende det.

“Måske fordi jeg har rødt hår, og du ikke har,” foreslog han. Ild og rødt hår hørte sammen, det vidste man.

“Måske,” sagde Liv bare.

“Men så har du jo hænderne fri til at plukke bær og lede efter dyr at jage, mens vi vandrer,” havde Ask sagt. Det havde hjulpet lidt på Livs humør. Men der havde bare ikke været så meget tid til den slags, mens de vandrede. Hver gang hun prøvede at følge et spor, havde en af de voksne skyndt på hende.

“Kom nu, vi skal ud til sælerne,” sagde de hele tiden. Dumme sæler.

De to venner fik lov til at sidde i fred på det væltede træ. De voksne smilede bare til dem, når de gik forbi og skyndte sig videre ud til sælerne. Indtil shamanen kom. Hun stoppede op.

“Skal I ikke med videre, I to?” spurgte hun.

“Vi kommer om lidt,” mumlede Ask og kiggede ned. Han var stadig lidt bange for hende, selvom han ikke helt ville indrømme det. Måske fordi hun manglede en arm og lugtede af de mærkelige planter, hun brugte, når hun talte med ånderne.

“Nej, vi kommer faktisk ikke,” sagde Liv. Hun havde lige fået en idé, som gjorde, at de blev nødt til at tage tilbage til den gamle boplads.

“Hvorfor ikke?” spurgte shamanen. Hun satte sig på hug, så hendes ansigt var i hovedhøjde med de to.

“Fordi vi slet ikke kender de ånder, som er på det nye sted,” forklarede Liv. “Og hvis vi ikke kender dem, så kan vi ikke få lov til at jage og samle mad.”

Shamanen lagde hovedet lidt på skrå og kiggede på hende med sit skarpe blik. Så smilede hun.

“Du har helt ret,” sagde hun.

“Har jeg?” spurgte Liv forbavset. “Vil det så sige, at vi kan gå hjem?”. Hun sprang op og var nærmest på vej i den modsatte retning, før shamanen stoppede hende.

“Ikke så hurtigt, lille ven. Du glemmer noget.”

“Hvad?”

“Hver gang vi kommer til et nyt sted, så ofrer vi til ånderne der. Og vi andre har jo været der før. Vi kender ånderne, og ånderne kender os.”

“Ja, men de kender ikke mig, så jeg går hjem,” sagde Liv.

“Jeg er sikker på, at ånderne også nok skal lære dig at kende,” sagde shamanen. “Du er svær ikke at lægge mærke til.” Hun smilede venligt til Liv. Så rejste hun sig op og klappede hende blidt på de brune krøller.

“Jeg skal videre, ellers går min gamle, stive krop i stå,” sagde hun. “Jeg håber, I kommer snart. Jeg tror, I bliver glade for det nye sted.”

“Tror du virkelig? Altså sådan ægte?” spurgte Liv. Hun bed sig nervøst i læben, mens hun ventede på et svar.

“Det er jeg helt sikker på,” sagde shamanen.

De to blev siddende lidt.

“Der kan du selv se,” sagde Ask lidt efter. “Det skal nok gå alt sammen.”

“Måske,” sagde Liv.

“Jeg glæder mig i hvert fald til at gå på sæljagt,” sagde Ask opmuntrende.

“Det gør jeg også,” sagde Liv. “Tror du, de er farlige?”

“Garanteret, men vi er farligere,” grinede Ask og viste sine hvide tænder. Liv grinede med.

Det var ved at blive tussmørke, og de sidste fra stammen var gået forbi dem. Men langt foran dem kunne de pludselig høre glædesråb. Det betød, at de omsider var nået til den nye boplads.

“Kom.” Ask rejste sig og tog fat i krukken. “Lad os komme afsted.”

“Okay,” sagde Liv og tog Ask i hans frie hånd. Måske glædede hun sig faktisk til at se den nye boplads, når hun tænkte over det. Bare lidt.

Kapitel 2

På jagt

Stammen havde kun været en dag på den nye boplads, før tingene begyndte at gå galt. Alle de voksne havde glædet sig og talt om, hvor spændende det ville være, men morgenen efter ankomsten var de alle sammen gnavne. Ask og Liv havde prøvet at få dem til at fortælle om stedet og måske vise nogle af de gode jagtsteder, men ingen havde tid. Der var åbenbart vigtige ting, de skulle ordne.

“Jeg sagde, det ikke ville være godt her,” sagde Liv til Ask. De to var gået ud i skoven rundt om bopladsen for at gå på jagt. Så kunne de både gå på opdagelse og slippe for de voksne så længe.

“Måske er de bare trætte efter vandringen,” foreslog Ask. Han gik bag hende med sin glødekrukke i den ene hånd og buen i den anden. Han havde glædet sig til at se alt det nye, men nu var han ikke så sikker længere. For når de voksne pludselig ikke var glade og spændte længere, så var det heller ikke nemt for ham at være det.

“Jeg kan altså ikke se nogle spor,” sagde han træt, da de havde gået lidt. De ledte efter harer, hjorte, eller hvad de nu kunne finde, men de havde ikke været heldige. Liv skulle til at sige, at hun faktisk sagtens kunne se nogle spor, men hun lod være. Hun behøvede ikke at lade, som om hun var sej over for Ask. Han vidste godt, at hun var lige så meget jæger, som han var. Men én tanke nagede hende.

“Tror du, det er os, der er noget galt med?” spurgte hun forsigtigt. “Tror du, vi har, jeg ved ikke, glemt, hvordan man gør?”

Det havde Ask ikke overvejet. Men det kunne da godt være. De havde i hvert fald ikke fundet nogen spor. Og var underskoven ikke også mere besværlig at gå i end derhjemme? Han skulle til at sige noget, da Liv pludselig udbrød:

“Se! Der er en dyrevæksel!” Hun pegede ind under et brombærkrat, hvor man lige kunne ane en sti. “Lad os prøve at gå den vej!” Livs stemme var pludselig helt spændt. Måske kunne de faktisk finde noget, selvom de var et helt nyt sted.

“Jeg tror ikke, jeg kan komme derind,” sagde Ask skeptisk. “Jeg har jo krukken.” Han løftede krukken med gløden lidt op for at vise, hvad han mente. Han behøvede strengt taget ikke bære rundt på den længere, nu de var kommet til den nye boplads, men det føltes rigtigt at gøre. Den var jo hans ansvar nu.

Liv sukke. Ask havde båret på krukken hver dag, siden vandringen startede, og hun var ved at være lidt træt af at høre om den.

“Nå, men hvis du ikke kan gå på jagt på grund af den åbenbart meget vigtige krukke, så må vi jo lave noget andet,” vrissede hun.

“Jeg siger bare, jeg ikke ved, om jeg kan følge stien,” sagde Ask. “Kan vi ikke gå dén vej?” Han pegede i en anden retning, hvor skoven så spændende ud.

“Så lad mig tage krukken.” Liv rakte hånden frem. “Jeg kan godt både følge spor og bære en dum krukke.”

“Den er ikke dum,” sagde Ask surmulende. “Når det bliver vinter, kan en glød faktisk være forskellen mellem liv og død, at du ved det.”

Liv sukke igen. Hun havde hørt mange forskellige historier om, hvor vigtigt ild og gløder var de sidste uger.

“Giv mig den nu bare, så vi kan gå på jagt.”

“Okay.” Ask rakte forsigtigt krukken frem til Liv, som hurtigt snupede den. Hun lod, som om den gled ud af hænderne på hende, men nåede så lige akkurat at gribe den.

“Pas på!” råbte Ask.

“Snyyydt!” Liv rakte tunge og grinede ad ham.

“Det var ikke sjovt.” Ask rynkede brynene og prøvede at se voksent på hende.

“Det var sjovt for mig,” sagde Liv. Så smilede hun for at vise, at det ikke var ondt ment.

“Kom,” sagde hun så. “Jeg kan mærke, at der er et stort dyr den her vej. Det kan være, det er en elg!”

Det var svært at komme frem på stien. Brombærkrattet var tæt, og tornene hang fast i børnenes tøj og hår. Det var især svært for Liv, som både ville gå forrest og bar på krukken. Det var også varmt. Vinteren var på vej, og skoven var i efterårsfarver, men alligevel varmede solen og fik sveden til at pible frem.

De knoklede sig igennem krattet og kom til en lille lysning. Men de havde stadig ikke fundet fodspor fra byttedyr eller frisk lort, som kunne vise, at der var noget i nærheden.

“Øv, der er heller ikke noget her,” sagde Ask skuffet.

“Hvis det her var vores gamle skov, så havde vi fundet noget for længe siden,” sagde Liv og stampede irriteret i jorden. Skoven omkring den gamle boplads kendte hun ud og ind. Ask holdt øje med krukken. Han stolede ikke helt på, at Liv havde ordentligt fat i den.

“Må jeg få krukken igen?” spurgte han. Den var mere i sikkerhed på den måde, tænkte han. Og hans mor havde jo bedt ham om at passe godt på den, så det havde han tænkt sig at gøre.

“Slap af, jeg har styr på den,” sagde Liv. Og for at bevise det kastede hun den op i luften og greb den igen. Men denne gang smuttede den rigtigt ud af hænderne på hende og faldt ned på jorden.

“Pas nu på, dit fjols!” råbte Ask vredt. Han skyndte sig at løbe hen til krukken. Den var heldigvis ikke gået i stykker, men noget af sandet var røget ud.

“Selv fjols,” sagde Liv. “Der skete jo ikke noget.”

“Nej, men det kunne der have gjort.” Ask pustede forsigtigt ned i krukken og sikrede sig, at der stadig var liv i gløden. Så fejede han sandet op i den igen.

“Ja, det kunne der, men det gjorde der ikke. Så måske behøver du ikke være så bekymret hele tiden,” vrissede Liv.

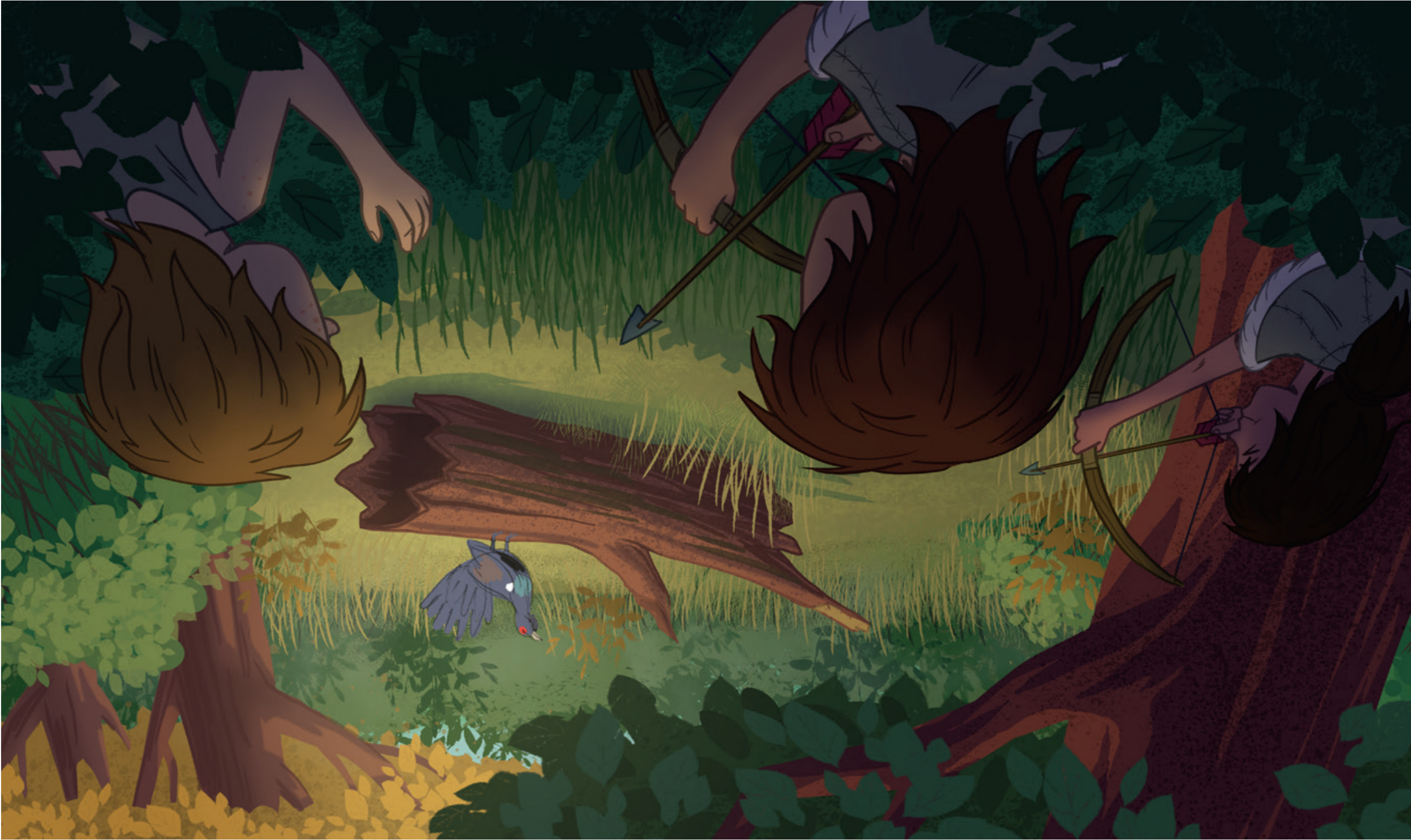
“Og måske kunne du passe lidt på en gang imellem. Så ville du måske også få sådan nogle opgaver af de voksne.”

“Som om jeg gider,” sagde Liv. Hun prøvede at skjule, at hun faktisk var lidt misundelig.

“I skræmmer altså alle dyrene væk, når I skændes,” sagde en stemme pludselig inde fra buskadset. Ask var lige ved at tabe krukken igen af bar forskrækkelse, mens Liv lynhurtigt tog sin bue frem og kiggede rundt.

“Hvem sagde noget?” spurgte Liv. “Er du en ånd?”

“Ja, en meget faaaarlig ånd,” sagde stemmen, som nu var dybere og mere uhyggelig. Ask og Liv kiggede skræmte på hinanden. Men så begyndte stemmen pludselig at grine, og en pige trådte frem fra buskene.

Kapitel 3

En ny ven?

Pigen var lidt højere end Ask og Liv. Hun havde kulsort hår, der var samlet med en lædersnor i nakken, og hendes dragt var lidt anderledes end de to andres. Hun havde en bue i den ene hånd og nogle pile i den anden, og i hendes bælte hang en død tjur.

“Hvad laver du her?” spurgte Liv nysgerrigt.

“Jeg bor her,” sagde pigen. “Hvad laver I her?”

“Vi bor her også,” sagde Ask. “Det er vores vinterboplads.”

“Det er også vores,” sagde pigen glad. “Vi kommer her for at jage sælerne.”

“Der er ikke nogen sæler i skoven,” sagde Liv.

“Nej, for I har skræmt dem væk,” grinede pigen. Ask kunne ikke lade være med at grine med.

“Jeg hedder Pil,” sagde pigen. “Hvad hedder I?”

“Liv,” sagde Liv. “Det der er Ask.” Hun pegede hen på ham.

“Hej Liv og Ask. Hvad har du i krukken?” Pil pegede nysgerrigt på krukken, som Ask knugede ind til sig.

“Ild,” sagde han. “Eller, en glød så jeg kan lave ild.”

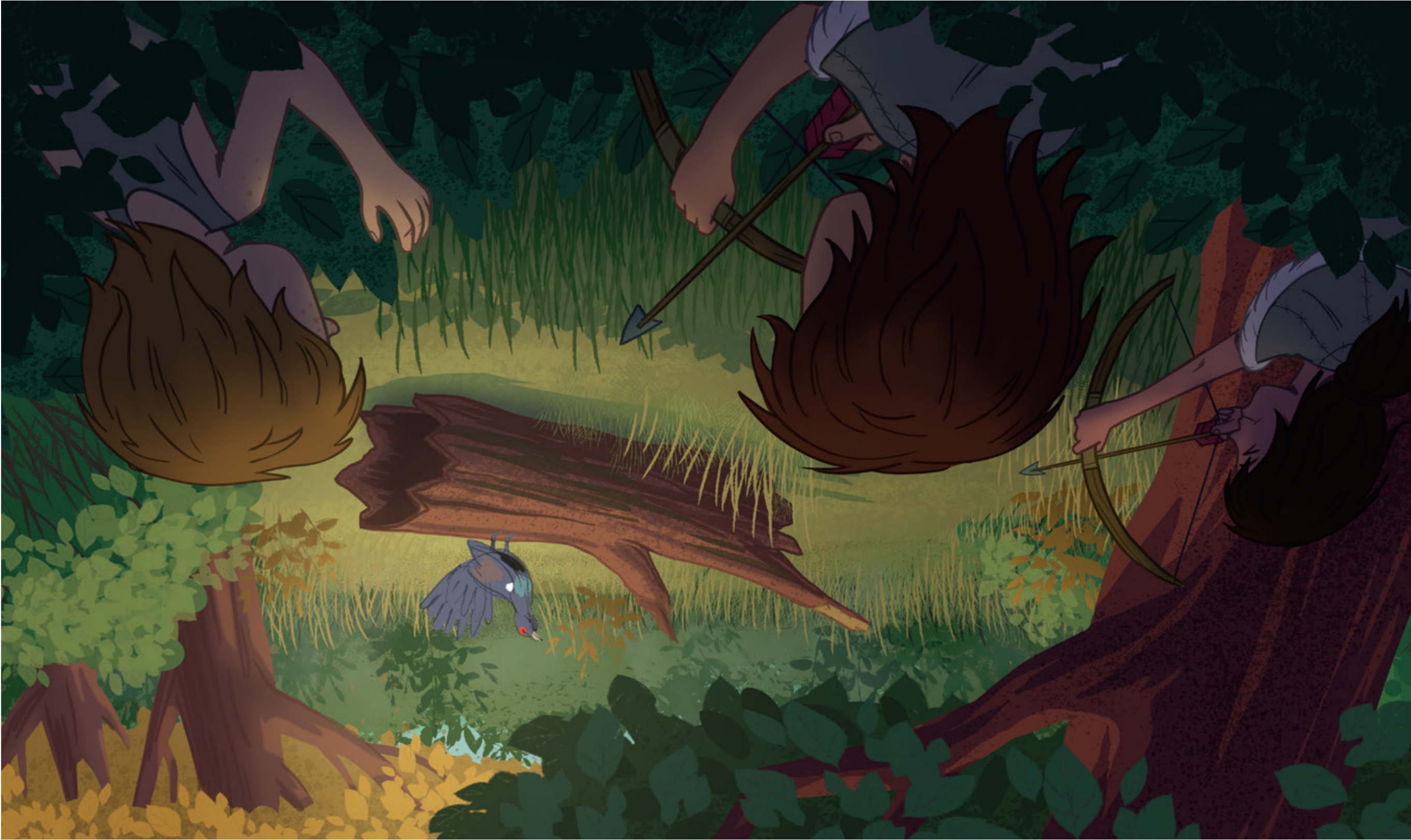
“Sejt nok,” sagde Pil. “Har I fanget noget?” Hun pegede på Livs bue.

“Ikke endnu,” sagde Liv. “Men vi var faktisk på sporet af noget, da du dukkede op. Måske en hjort. Eller et vildsvin.”

“Et vildsvin? Er I ikke lidt for små til at jage dem?”

Det var de nok, men det havde Liv ikke tænkt sig at indrømme – hun ville gerne imponere Pil.

“Måske,” sagde hun bare.

“Jeg har lige skudt den her.” Pil holdt tjuren frem. Den var ikke særligt stor, men det var stadig mere, end de to andre havde fanget.

“Tog du den med en pil?” spurgte Ask nysgerrigt.

“Jep.”

“Godt ramt,” sagde han. “De er hurtige.” Liv nikkede, fugle kunne godt være svære at få ram på. Pil så stolt ud.

“Jeg kan godt vise jer, hvor jeg fandt den,” sagde hun så. “Det kan være, der er flere.”

“Okay,” sagde Ask og Liv med det samme i kor.

“Men så skal I også være stille.” De to nikkede, og de begyndte at snige sig efter Pil gennem skoven.

Efter en kort gåtur kom de til en ny lille lysning. Der lå et væltet træ i midten, og der voksede masser af bregner omkring det. Nogle af dem var allerede efterårsbrune.

“Nu skal vi bare være helt stille, så kan det være, der kommer en fugl til,” sagde Pil. Hun holdt hånden for munden for at vise, at Ask og Liv ikke måtte sige noget. Og ganske rigtigt, efter noget tid kom en ny tjur luntende ind i lysningen. Den kiggede sig forsigtigt omkring og begyndte så at hakke i jorden. Pil sendte de to andre et strengt blik og gjorde så sin bue klar. Liv gjorde forsigtigt det samme, mens Ask holdt vejret. Nu gjaldt det om ikke at skræmme byttet væk.

Pludselig lød der en høj rumlen fra Pils mave. Tjuren kiggede hurtigt hen mod dem og var så væk.

“Øv!” bandede Liv. “Den slap væk.”

“Undskyld,” sagde Pil. “Jeg er vist lidt sulten.”

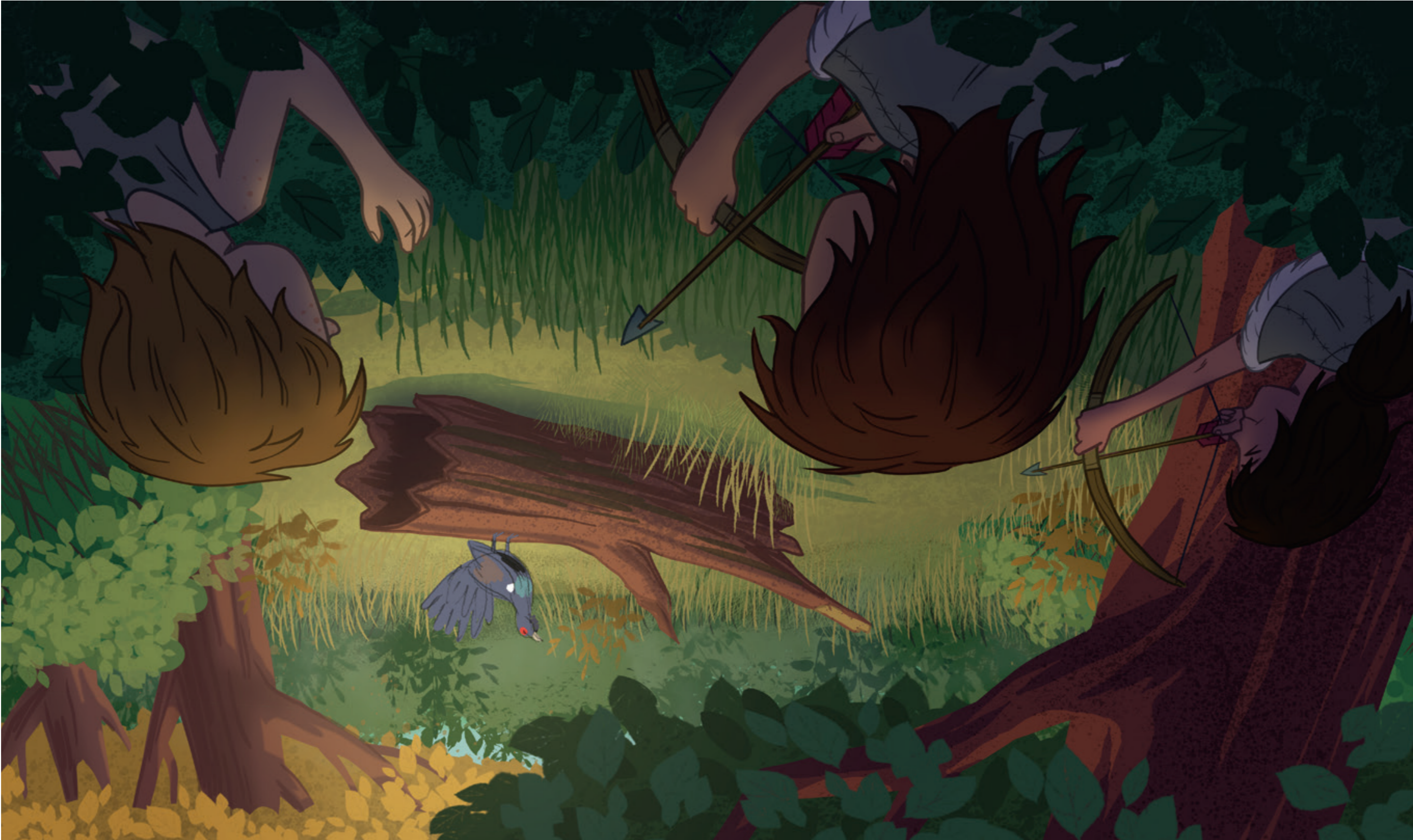
“Det er jeg faktisk også, nu du siger det,” sagde Ask. “Vi har bare ikke taget noget mad med.”

“Der var et nøddekrat lidt tilbage,” sagde Liv. “Der kan vi sikkert finde noget, hvis der ikke har været for mange egern.”

“Jeg har dén her,” Pil holdt tjuren i sit bælte op. “Men den smager ikke så godt rå, og jeg har ikke flint og fyrsvamp med til at lave ild.”

“Ikke noget problem,” sagde Ask. “Jeg har jo gløden.” Han holdt krukken frem. “Så hvis I finder nødder og måske noget skovsyre og løgkarse, så gør jeg et bål klar.”

“God idé,” sagde Pil og smilede. “I har altså bedre styr på tingene, end jeg troede.”

Det var en lille fugl, så den blev hurtigt spist. Men sammen med et par håndfulde nødder og lidt urter var det nok til, at de alle tre blev mætte.

“Går I tit på jagt i skoven alene?” spurgte Pil, mens bålet brændte ned.

“Nogle gange,” sagde Ask. “Eller, det plejede vi, men det er første gang, vi er ude her i den nye skov.”

“Det er bare lidt svært at finde dyr her,” indrømmede Liv. “Det er slet ikke som på den gamle boplads.”

“Det kender jeg godt,” sagde Pil. “Det tager lidt tid at vænne sig til et nyt sted. Men vi kan mødes igen i morgen,” fortsatte hun. “Så kan jeg vise jer et godt sted at fiske.”

“God idé?” sagde Liv. “Så slipper vi også for at være på bopladsen.”

“Ja, de voksne er skrappe hele tiden,” tilføjede Ask.

“Sådan er de voksne også hos mig,” sagde Pil. “Jeg ved ikke, hvad der er galt med dem.”

“De er bare voksne,” sagde Liv. “De ved ikke, hvordan man har det sjovt. Ikke som vi gør.” Hun greb krukken, som Ask omhyggeligt havde kommet en ny glød ned i og fyldt med sand.

“Pas på den!” sagde Ask bekymret.

“Du kan selv passe på den – grib!” Hun lod, som om hun kastede den hen over bålet. Ask sprang op for at gribe den og var ved at vælte, hvilket fik Pil til at grine. Liv grinede også. Ask kiggede surt på dem.

“Jeg troede, du rigtigt ville kaste den,” sagde han. Liv kunne godt se på ham, at han ikke var glad.

“Det var bare for sjov. Jeg skal nok passe på den. Undskyld.”

“Det er okay,” sagde Ask og tog forsigtigt krukken.

“Jeg er sikker på, du nok skulle have grebet den,” sagde Pil, som var holdt op med at grine.

“Ja, du er jo glødens vogter,” sagde Liv og smilede til ham. Ask smilede tilbage. Den titel kunne han godt lide.

“Men i morgen bliver gløden hjemme,” sagde Pil. “For i morgen skal vi på fisketur.”

Kapitel 4

Fangeleg

Næste morgen mødtes Ask og Liv, så snart solen stod op. De voksne var allerede vågne. De stod i en stor klump på bopladsen og talte sammen. De så meget alvorlige ud og havde i hvert fald ikke tid til at høre om, at de to børn havde fundet en ny ven fra en anden stamme. Så de to skyndte sig afsted for at mødes med Pil.

Der var dug i græsset, og de kunne mærke, at vinteren var på vej. De havde begge buer og pile med og en lille pung med tørrede bær og nødder. Ask havde også flint og fyrsvamp med. Det var mere besværligt at tænde ild på den måde, men så havde han hænderne fri til at fiske og jage.

“Er du sikker på, vi ikke skal bruge krukken?” spurgte han Liv for fjerde gang, mens de gik ud i skoven.

“Ja, helt sikker! Vi klarer os, og det gør krukken også.”

De havde aftalt at mødes i lysningen, hvor de lavede bål dagen før, men Pil var der ikke, da de kom.

“Sagde hun ikke, at vi skulle mødes her?” spurgte Ask bekymret. Pil var jo stor, så det kunne være, hun ikke ville mødes med dem alligevel.

“Jo, men det er jo stadig ret tidligt.” Liv gned sig på armene for at få lidt varme ind i dem. Når Ask ikke havde talt om krukken, havde han kun talt om Pil. Som om de ikke kunne finde på noget bare de to, hvis hun ikke dukkede op. Men hvor var hun egentlig henne? Burde hun ikke være her nu, tænkte Liv nervøst.

“Måske gider hun ikke alligevel,” sagde Ask skuffet, da de havde ventet lidt længere. Liv skulle lige til at sige øv, da de hørte skridt ude i skoven.

“Selvfølgelig gider jeg?” sagde Pil og kom frem fra krattet. “I var her bare ikke, da jeg kom, så jeg løb ud for at finde nogle bær til morgenmad.”

Hun holdt hænderne frem. De var fulde af bær, og hendes fingre var røde af bærsaft. Hun var også helt rød om munden.

“Jeg har spist,” sagde hun med et smil. “Så I tager bare.”

Bærrene blev hurtigt sat til livs, og bagefter viste Pil dem vej ned mod åen. Det var tydeligt, at hun kendte området godt. Mens de gik, talte de om de forskellige dyr, de havde været på jagt efter.

“Det største jeg har skudt, er en kronhjort,” fortalte Pil.

“Vildt,” sagde Ask. Han og Liv havde fulgt kronhjortesporene mange gange, men de havde endnu ikke fundet en.

“Jep, jeg var helt alene. Jeg skød den og slæbte den selv hjem til bopladsen,” pralede Pil. “Det er også på grund af mit navn – det gør mig god med en bue.”

Liv nikkede. Det gav mening. Det var ligesom, at Ask var god med ild på grund af sit røde hår.

“Hvor stor var den?” spurgte Ask.

“Så høj her.” Pil holdt den ene hånd op over sit hoved og stillede sig på tæer.

Asks øjne blev store af forundring. Det var jo en kæmpe hjort. Liv rynkede brynene. Det lød lidt forkert.

“Hvis den var så stor,” spurgte hun, da hun havde tænkt lidt over det, “hvordan fik du den så slæbt hjem?”

“Hvorfor tror du ikke på hende?” spurgte Ask fortørnet.

“Jeg siger ikke, jeg ikke tror på hende,” svarede Liv. “Jeg siger bare, at det var en meget stor hjort at slæbe hjem helt alene.”

“Okay, måske var min far med,” indrømmede Pil.

“Der kan du selv se,” sagde Liv til Ask. Hun syntes også, det var spændende at have mødt Pil, men derfor behøvede hun jo ikke tro på alt, hvad hun sagde, ligesom Ask åbenbart gjorde.

“Men det var mig, der skød,” sagde Pil. “På æresord. Og jeg hjalp min far med at få den hjem på en trækbåre.”

“Sejt?” sagde Ask. Det lød også mere sandsynligt, tænkte Liv. Og også ret sejt, egentlig. Hun nikkede anerkendende til Pil for at vise, at hun troede på historien nu. Men hun tænkte også over, hvad hun kunne fortælle, som ville være lige så sejt. Så kom hun i tanker om noget:

“Vi har en gang jaget en bjørn,” sagde hun.

“En bjørn? Det tror jeg altså ikke på,” sagde Pil mistroisk.

“Men det er rigtigt?” sagde Liv fortørnet. Hun kiggede på Ask for at få ham til at støtte hende.

“Altså, det var ikke en rigtig bjørn,” forklarede Ask.

“Ah, så det var måske bare en af jer, der legede, at I var en bjørn?” drillede Pil.

“Selvfølgelig ikke. Vi er jo ikke pattebjørn,” sagde Liv surt. “Det var en åndebjørn.”

“En åndebjørn? Altså en bjørn, som var en ånd?” Pil lød, som om hun ikke helt troede på dem. Men hun kunne ikke holde nysgerrigheden ude af stemmen.

“Det er rigtigt nok,” sagde Ask. “Den havde sat et fodspor på en sten – altså ind i stenen. Og vores shaman sagde, at vi skulle tale med den og alt muligt.”

“Ja,” indskød Liv, som også ville fortælle noget af historien. “Den fortalte os, at vi skulle give en gave, før vi måtte gå på jagt. Og så lagde vi en amulet til den. Og så bagefter skød jeg en and.”

Liv talte så hurtigt, at hun måtte tage en dyb indånding, da hun var færdig. Pil var stoppet op, mens de fortalte. Nu stod hun bare og kiggede forundret på dem.

“Sagde I, at den svarede jer, den der ånd?”

“Ja,” sagde Ask. “Der kom et vindstød, lige da vi havde spurgt, om vi skulle lægge en gave.”

“Det lyder helt vildt,” sagde Pil. “Og modigt,” tilføjede hun lidt efter.” Både Liv og Ask var ved at revne af stolthed.

“Der er bare én ting, I ikke har ret i,” sagde Pil.

“Hvad?” spurgte Liv?

“At lege dyr er ikke for pattebørn.”

“Er det ikke?” spurgte Ask.

“Er du gal, nej,” sagde Pil. “Det jo sådan, man kan lære, hvad dyrene tænker.”

“Hvordan?” spurgte Liv skeptisk.

“Hvis nu vi for eksempel leger, jeg er en hjort,” forklarede Pil. “Jeg vil gerne spise nogle lækre blade, men jeg vil også gerne løbe, hvis jeg ser et menneske. Eller hvis jeg kan lugte et. Og I to,” hun grinede til dem. “I lugter altså ret meget.”

Liv skulle lige til at sige noget surt tilbage, men så grinede Ask og sagde:

“Og du lugter af krondyrlort!”

“Nemlig,” smilede Pil. “Og nu løber jeg ind i skoven efter dejlige blade. Og så skal I to se, om I kan fange mig – kom!”

Pil løb ind i skoven. Ask og Liv stod lidt tilbage og kiggede på hinanden. Liv skulle lige til at foreslå, at de to bare kunne gå på fisketur sammen, som de plejede, men så grinede Ask til hende.

“Vi er jægere, ikke?”

“Jo,” sagde Liv. Hun forstod ikke helt, hvad han mente.

“Så kan vi sagtens fange hende. Kom!” Han spurtede ind mod skoven, og uden at tænke nærmere over det løb Liv med. Jo, de skulle nok få fanget krondyrs-Pil.

Kapitel 5

Et skænderi

De var alle tre trætte og gennemblødte af sved, da legen sluttede. Ask og Liv havde til sidst fundet på at gå efter Pil fra hver deres side, og efter et par fejlslagne forsøg var det endelig lykkedes at fange hende.

“Kan I se, at man godt kan lære noget af at lege?” spurgte Pil forpustet. De to andre nikkede.

“Men nu skal jeg vise jer det gode fiskested. Kom!”

De fulgte efter Pil ned til et sted, hvor åen slog et lille sving. Her var åen bred og ret lav, nærmest som en lille dam. På vejen derved fandt de nogle lange, lige grene, som var gode til at lave fiskespyd af. Pil fortalte dem, at spyddene skulle have modhager på spidsen, så fisken ikke faldt af, og så begyndte de at spidse grenene med deres flintknive.

“Det er blevet godt,” sagde Pil, da hun så Asks spyd.

“Jeg kiggede bare på, hvordan du gjorde,” sagde Ask.

Liv kiggede lidt surt på dem. Hun syntes selv, hun havde lavet et fint spyd – og faktisk også et som garanteret var bedre end Asks. Men det lagde de åbenbart ikke mærke til. Hun rømmede sig for at minde de andre om, at hun også var der, men de kiggede bare videre på Asks spyd.

“Må jeg også se dit?” spurgte Ask Pil, og det gjorde Liv endnu mere irriteret. Det var, som om hun var blevet helt glemt.

Liv rejste sig og gik ned mod åen. Hun havde tænkt sig at være den første til at fange noget – så kunne de måske se, at hendes spyd også var godt. Men da hun stod og stirrede ned i det klare vand, var der ikke nogen fisk at se.

“Du skal passe på, din skygge ikke rammer vandet,” sagde Pil, da hun kom derved. “Det skræmmer fiskene væk.”

“Det ved jeg godt,” sagde Liv og flyttede sig et par skridt. De andre så ud, som om de ikke troede på hende, men det var rigtigt nok. Hun vidste det. Hun havde bare lige glemt det.

“Hvad med herovre?” Ask pegede på et sted langs åen. Liv syntes, det lignede dér, hvor hun stod, men Pil nikkede og gik over til ham.

“Ja, det er et godt sted,” sagde hun anerkendende. “Og prøv at se dér.”

Pil pegede på noget græs, som hang ud over vandet. Det lavede nærmest en lille hule.

“Der kan fiskene godt lide at gemme sig,” forklarede hun.

De stod helt stille og kiggede. Både Ask og Liv nærmest holdt vejret af bar spænding, og pludselig kunne de se noget. Det lignede en lille laks, som stak hovedet frem under græsset.

“Jeg tror godt, jeg kan nå den fra, hvor jeg stod før,” sagde Liv. Hun hviskede. Hun vidste ikke, om fisk kunne høre, men det kunne jo være.

“Ja, men så ser den din skygge og stikker af. Det sagde Pil selv,” belærte Ask hende.

“Vel gør den ej,” sagde Liv irriteret. “Se selv.” Hun trådte hen mod, hvor hun stod før og var meget forsigtig med, at hendes skygge ikke ramte, hvor fisken var. Men bredden var glat, og hun kunne kun holde balancen ved at stikke spyddet i vandet og støtte sig til det. Det gav et lille plask, og med ét var fisken væk.

“Se nu, hvad du gjorde?” sagde Ask surt.

“Ja, det var dumt, Liv,” sagde Pil. “Ask havde fundet det gode sted.”

Liv sydede indeni. Ask og Pil var enige om alting, og hun kunne åbenbart ikke finde ud af noget som helst.

“Men det er også dumt at stå, hvor man ikke kan nå,” vrissede Liv.

“Jeg kunne sagtens nå,” sagde Ask.

“Det tror jeg altså også godt, han kunne,” sagde Pil, som igen var enig med Ask. Men hvorfor skulle Pil i det hele taget også være der, tænkte Liv. Hvorfor kunne hun ikke bare få lov til at gå på jagt med sin ven, som hun plejede? Liv kunne mærke, hun var lige ved at græde, så sur var hun. Men hun havde ikke lyst til, at de andre skulle se det. Så hun stormede ind mellem træerne og råbte:

“Nå, men så kan I jo bare hygge jer med at fiske alene!”

De andre råbte et eller andet efter hende, men hun ignorerede dem. Hun løb bare længere ind i skoven og længere væk fra de to andre.

Liv fandt en stor mosbeklædt sten og satte sig tungt ned på den. Hendes øjne sved, og hele kroppen nærmest rystede, så arrig var hun. Hun var venner med Ask. Det var de to, som havde lært at følge spor og skyde med bue sammen. Det var de to, som havde bygget huler og løst problemer og alt muligt. Men nu kom Pil bare og skulle være enig med Ask om alting, og så skulle de åbenbart være sammen hele tiden, mens hun bare sad her helt alene og følte sig udenfor.

“AAARRH!” Liv råbte sin frustration ud i luften og bankede sin hånd hårdt ned i stenen.

“Av! Dumme sten!” Der dukkede tårer op i øjenkrogen, men det var bare, fordi hun havde slået hånden. Det var i hvert fald ikke på grund af dumme

Ask og dumme Pil. Hun slog på stenen igen, men lidt mere forsigtigt denne gang.

“Hvad har den stakkels sten dog gjort dig?” sagde en stemme blidt. Liv kiggede op og så Od stå nogle meter væk. Han havde sin bue på ryggen og en fletkurv fuld af svampe i favnen.

“Ikke noget,” mumlede Liv. “Det er bare ...”

“Bare hvad?” spurgte Od, men Liv svarede ikke. Han gik tættere på, stillede kurven på jorden og satte sig forsigtigt ved siden af Liv på stenen. “Er det okay, jeg sidder her?” spurgte han.

“Ja.” Liv rykkede sig lidt for at gøre mere plads til ham.

“Nogle gange,” sagde Od efter en lille pause, “så kan det godt hjælpe at fortælle ting til andre. Og jeg er ret god til at lytte.” Han formede en tragt bag øret med hånden og satte hovedet på skrå som en lille hare. Det så komisk ud, så Liv kunne ikke lade være med at grine.

“Det er bare de to andre,” startede hun. Og så fortalte hun ham hele historien. Om at de var blevet venner med Pil, og at Pil og Ask hele tiden var enige med hinanden, og derfor var der ikke rigtigt plads til Liv. Men nu hvor hun sagde det højt, så lød det egentlig ikke så slemt. Alligevel kiggede Od alvorligt på hende og sagde:

“Det kan jeg godt høre ikke lyder så rart. Skal jeg gå hen og nive dem?”

“Hvad? Nej!” Liv kiggede helt forbavset på ham og lagde så mærke til, at hans ansigt var flækket i et stort grin.

“Bare lidt?” spurgte han igen.

“Nej, de er mine venner, dem skal du ikke nive,” sagde Liv og daskede let til ham.

“Nå, så I er stadig venner?” spurgte Od.

“Ja, selvfølgelig er vi det.” Liv svarede uden at tænke, men idet hun sagde det højt, kunne hun mærke, at det var rigtigt.

“Godt at høre. Men det kan godt være svært det der med at lave plads til nye venner.”

“Ja,” sagde Liv og kiggede ned i jorden. “Det var nemmere, dengang det bare var os to. Altså Ask og mig.”

“Det var det garanteret. Men nye venner gør også, at man kan få mange nye oplevelser. For eksempel var I jo ved at lære at fiske, ikke?”

“Joeh ...” Liv tænkte lidt over det. “Faktisk havde vi alle tre lavet nogle ret flotte spyd. Så vi kunne garanteret godt fange den fisk.”

“Det er jeg sikker på, I kunne,” smilede Od. “Så hvad med at komme tilbage, så du kan hjælpe de to andre?”

“Ja, det må jeg hellere,” sagde Liv og rejste sig fra stenen. “De kan nok ikke finde ud af det uden mig.”

“Det tror jeg heller ikke,” svarede Od, men Liv hørte det ikke. Hun var allerede løbet tilbage til sine venner igen.

Kapitel 6

Fisketur

Ask og Pil sad i græsset ved åen og talte, da Liv kom tilbage til dem. De lagde ikke mærke til hende, og et øjeblik mærkede hun et stik af misundelse. Havde de bare siddet der sammen hele tiden eller hvad?

Liv rystede følelsen af sig og gik hen mod dem.

“Hej,” sagde hun og prøvede at smile. Det lykkedes næsten.

“Liv?” sagde Ask og sprang op. Han smilede stort til hende.

“Godt du kom tilbage,” sagde Pil og rejste sig.

“Er det?” spurgte Liv forsigtigt.

“Selvfølgelig,” sagde Ask. “Vi skal jo fiske, ikke?”

“Joeh, det skal vi vel,” sagde Liv. Hun havde planlagt alt muligt for at forklare, hvorfor hun bare var løbet. Men nu hvor hun stod her, var det svært at finde ordene. Heldigvis var det ikke nødvendigt. Pil tog bare fat i hende og trak hende over mod åen.

“Kom, det er nemmere, hvis vi hjælper hinanden,” sagde hun med et smil.

“Vi tænkte,” forklarede Ask, “at hvis jeg nu står her med spyddet, så kan I stå dér og dér og hjælpe mig med at holde øje med, hvornår fisken kommer frem fra sit skjul.” Han pegede, hvor de skulle stå.

Liv stillede sig, hvor han pegede. Hun var meget omhyggelig med, at hendes skygge ikke ramte vandet. Pil hoppede forsigtigt ud på en sten og nikkede til dem for at vise, hun var klar. Det var sådan her, det skulle være, tænkte Liv og smilede. Hvis bare de hjalp hinanden, så skulle de nok få fanget den fisk.

De stod alle tre helt stille og ventede. Og så, ligesom før, var der til sidst en fisk, der stak hovedet frem under græshulen. Liv gav et lille gisp af begejstring.

“Kan I se den,” hviskede Ask spændt.

“Ja,” hviskede Pil. “Men jeg tror, du skal rykke dig lidt for at kunne nå den. Er det ikke rigtigt, Liv?”

“Jo, det tror jeg. Prøv at gå et lille skridt frem.”

Ask gjorde, som hun sagde, men han kunne stadig ikke nå fisken. Han kiggede spørgende på dem.

“Prøv at tage et skridt til højre,” hviskede Liv. Ask løftede foden og tog et skridt.

“Nej, vent?” sagde Liv højt, men det var for sent. På den side af Ask var der ikke mere bred, og pludselig kom han meget tættere på fisken end planlagt.

“AAAAH?” råbte han, da han væltede i vandet med et stort plask. Liv og Pil kiggede forskrækkede på hinanden, men så eksploderede de af grin.

“Jeg mente min højre,” sagde Liv undskyldende, da Ask kom spruttende op af vandet. Der var ikke dybt, men vandet var koldt. Han så heldigvis ikke sur ud. Han tørrede bare lidt vand af ansigtet og smilede så til dem.

“Sådan kan det gå,” sagde han bare. “Hjælp mig lige op.”

Han rakte hånden ud mod Liv, som tog godt fat. Og det var først, da hun så glimtet i hans øjne, at det gik op for hende, hvad hans plan var.

“Nej?” råbte hun, da hun også styrtede i vandet. Denne gang grinede Ask højest.

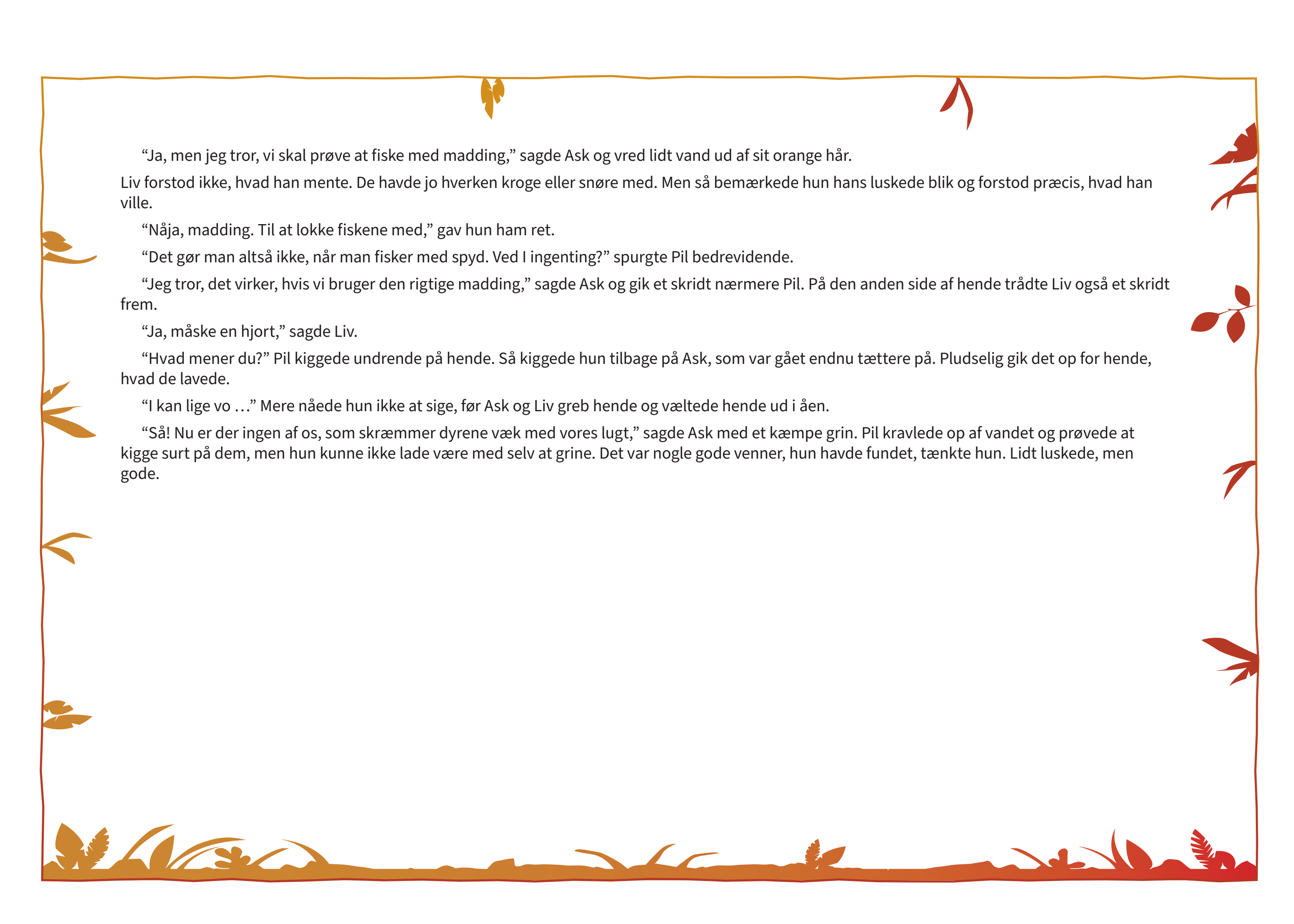
“Det var dumt,” sagde Pil grinende. Liv skulle lige til at blive sur igen, men så begyndte hun bare at grine i stedet. For det var jo dumt. Hun burde have vidst, at Ask kunne finde på den slags. Han kunne godt være ret lusket.

“Jeg faldt faktisk i med vilje,” sagde Ask. “Nu lugter vi ikke mere, og så kan vi nemmere snige os ind på fiskene.”

“Nemlig,” sagde Liv og fik kæmpet sig op på bredden. “Og denne gang slipper de ikke væk.”

“Okay,” sagde Pil. “Skal vi prøve igen så?”

“Ja, men jeg tror, vi skal prøve at fiske med madding,” sagde Ask og vred lidt vand ud af sit orange hår. Liv forstod ikke, hvad han mente. De havde jo hverken kroge eller snøre med. Men så bemærkede hun hans luske blik og forstod præcis, hvad han ville.

“Nåja, madding. Til at lokke fiskene med,” gav hun ham ret.

“Det gør man altså ikke, når man fisker med spyd. Ved I ingenting?” spurgte Pil bedrevidende.

“Jeg tror, det virker, hvis vi bruger den rigtige madding,” sagde Ask og gik et skridt nærmere Pil. På den anden side af hende trådte Liv også et skridt frem.

“Ja, måske en hjort,” sagde Liv.

“Hvad mener du?” Pil kiggede undrende på hende. Så kiggede hun tilbage på Ask, som var gået endnu tættere på. Pludselig gik det op for hende, hvad de lavede.

“I kan lige vo ...” Mere nåede hun ikke at sige, før Ask og Liv greb hende og væltede hende ud i åen.

“Så! Nu er der ingen af os, som skræmmer dyrene væk med vores lugt,” sagde Ask med et kæmpe grin. Pil kravlede op af vandet og prøvede at kigge surt på dem, men hun kunne ikke lade være med selv at grine. Det var nogle gode venner, hun havde fundet, tænkte hun. Lidt luske, men gode.

Kapitel 7

Sæljagt

“Skal vi ikke gå på rigtig jagt?” spurgte Liv, da solen havde tørret dem.

“At fiske er at gå på rigtig jagt,” sagde Pil. Hun lå godt i græsset og havde ikke travlt med at komme videre.

“Ja, især når man bruger spyd,” sagde Ask. Han greb et af fiskespyddene og kastede det ned i jorden.

“Tag den, fisk?” råbte han. Pil fnes.

“I ved godt, hvad jeg mener,” sagde Liv. “Jagt med vores buer.”

“Kan vi ikke lege egern og gå på jagt efter forråd?” spurgte Pil. Det var ikke lige så anstrengende som buejagt.

“Vi kunne fange en sæl,” sagde Ask så pludselig. “Dem er der jo mange af ude ved stranden.”

“Ja?” sagde Liv og rejste sig. “De voksne taler altid om sæler og om, at vi bor hér om vinteren for at jage dem.”

“Det er rigtigt nok,” sagde Pil. “Sælerne plejer at bo her i nærheden. Jeg var med derude sidste år.”

“Så kan du vise vej,” foreslog Liv. Pil rystede på hovedet. Hun lå lige så godt og gad ikke rigtigt noget.

“Kom nu, Pil,” sagde Ask. “Så kan du vise os, hvordan man gør.”

“Ja,” sagde Liv. “Hvordan sniger man sig for eksempel ind på sæler, når der ikke er træer at gemme sig bag?”

“Okay.” Pil satte sig op. “Men så skal vi også gøre det rigtigt.” Hun kiggede alvorligt på de to andre.

“Hvad mener du?” spurgte Ask.

“En sæl er tung,” forklarede Pil. “Så hvis vi skal på jagt efter en, så skal vi have noget med, vi kan slæbe den på.”

“Hvad?” spurgte Liv. Hun var meget optaget af selve jagten og havde ikke tænkt på, at der var et stykke vej hjem til bopladsen.

“Vi skal bygge en trækbåre,” sagde Pil. “Det tager ikke ret lang tid. Vi skal bare bruge nogle grene og så noget græs til snor.”

“Det finder jeg?” råbte Liv og løb hen mod træerne.

“Vent?” råbte Pil. “Du skal lige vide, hvor store grenene skal være!” Men Liv var allerede løbet.

“Sådan er hun altid,” sagde Ask. “Lige om lidt kommer hun med en kæmpe bunke grene.”

“Okay,” grinede Pil. “Så må vi håbe, nogle af dem kan bruges.”

Det var lidt mere besværligt at bygge en trækbåre, end Pil havde sagt. Og det blev bestemt ikke nemmere af, at de havde tre forskellige meninger om, hvordan man bedst byggede den.

“Nej, den skal ikke sidde dér,” sagde Ask. “Så ser det helt forkert ud.”

“Hvis den gren ikke skal sidde der,” vrissede Liv, “hvad skal vi så binde tværpindene fast i? Tænk du, at vi bare skal binde dem fast i min arm? Igen!” Ask rødmede. Det var jo ikke med vilje, at han var kommet til at binde Livs arm fast til båren. Heller ikke da han gjorde det anden gang. Det var bare, som om den nemt kom i vejen, når han skulle binde knuder.

“Øv?” råbte Pil ved siden af dem. Hun var ved at binde noget sammen, men hendes græssnor blev ved med at knække.

“Du laver snoren forkert,” sagde Liv. “Det er derfor, den knækker.”

“Ja, og du lægger pindene dumt. Det er derfor, du hele tiden bliver bundet fast,” sagde Pil surt. De to piger stirrede på hinanden med lynende øjne. Liv skulle lige til at sige noget endnu mere surt, da Ask kom til at grine.

“Hvad griner du af?” sagde Liv og vendte sit arrige blik mod Ask.

“Jeg tror bare, vi har gjort det forkert,” sagde han.

“Og du tror, du kan gøre det bedre?” sagde Pil. Hun lød også sur.

“Nej nej. Jeg tror bare, vi skal gøre det sammen på en lidt anderledes måde. For eksempel, Liv, så er du ret god til at lave græssnor, ikke?” Liv nikkede.

“Så måske skal du bare lave snor. Og du, Pil,” han vendte sig mod Pil.

“Hvad med mig?”

“Du har lavet en trækbåre før, så måske skal du lægge den op og binde den sammen.”

“God idé,” sagde Pil. “Men hvad skal du så lave?”

“Jeg skal bare gøre det, som I har brug for hjælp til. Og så skal jeg prøve ikke at binde Liv fast igen.” De to andre grinede.

“Okay,” sagde Liv. “Så hjælp mig med at finde mere græs, så vi kan komme på sæljagt.”

Solen stod højt på himlen, før trækbåren var færdig. Den havde et håndtag på hver side, så to af dem kunne trække, og bagpå var der plads til at skubbe. Hvis de skød en sæl – når de skød en sæl – så skulle de nok få den med hjem. De fik hurtigt båren ned til stranden og begyndte at gå i retning mod solen.

“De plejer at være derude,” sagde Pil og pegede ned ad stranden.

“Hvor?” spurgte Ask. Han kunne se langt, men der var ingen sæler i sigte.

“Bag den bakke dér,” sagde Pil.

“Nok snak. Lad os komme afsted, så vi kan nå hjem, inden det bliver mørkt,” sagde Liv og hankede op i båren.

“Er sådan en sæl egentlig farlig?” spurgte Ask, da de havde gået et stykke tid. Tanken havde rumsteret i hans hoved, mens de lavede trækbåren.

“De kan bide, hvis man kommer tæt på,” sagde Pil.

“Har du prøvet det?” spurgte Ask nysgerrigt, men også lidt bange.

“Nej, men min mor har.”

“Blev din mor ædt af en sæl?” spurgte Liv, der ikke havde hørt ordentligt efter.

“Nej, selvfølgelig blev hun ikke ædt. Hun blev bidt,” forklarede Pil tålmodigt.

“Ah,” sagde Liv. “Gjorde det ondt?”

“Helt vildt. Og hun blev smadder syg bagefter.”

De gik lidt videre. Ask tænkte tydeligvis stadig over det med sælen, for han bed sig nervøst i læben. Pludselig sagde han:

“Skal vi ikke aftale, at vi ikke går tæt på sælerne? Bare for en sikkerheds skyld.”

De to andre nikkede.

“Jo,” sagde de. “Lad os aftale det.”

Der var længere til bakken, end det så ud til, og de var godt trætte, da de nåede frem til den.

“Vi skal bare op på toppen, så kan vi se sælerne,” stønnede Pil. Det var hendes tur til at trække båren, og det var hårdt op ad bakke.

“Kom, vi hjælper,” sagde Liv og skubbede bagpå. Ask tog fat i et af håndtagene og hjalp Pil med at trække. Det gik nemmere sådan, men lige før toppen stoppede han op.

“Hvad nu?” spurgte Liv trætt.

“Hvis de er lige på den anden side, så må vi hellere gøre os klar,” sagde Ask.

“God idé,” sagde Pil. “Måske kan vi endda ramme en oppe fra bakken.”

“Så skal vi være stille,” sagde Liv og fandt sin bue frem. De andre gjorde det samme. Det var nu, jagten for alvor gik i gang, og de smilede alle sammen af forventning. Tænk, hvis de kunne komme hjem med en hel sæl!

De kravlede op på toppen af bakken, men stoppede så op på samme tid. De stod længe og blinkede forvirret, indtil det gik op for dem, hvad der var galt; der var ingen sæler. De kunne se langt ned ad stranden fra bakkens top, men der var ikke en eneste sæl i sigte.

“Jeg forstår det ikke,” sagde Pil. Hendes stemme dirrede lidt af nervøsitet. “De plejer at ligge her i massevis.”

“Er du sikker på, det er det rigtige sted?” spurgte Ask.

“Selvfølgelig er jeg sikker, jeg har jo været her før,” vrissede Pil. Hun kiggede forvirret i alle retninger for at se, om hun havde overset en sælflok.

“Undskyld, jeg spurgte jo bare,” sagde Ask.

“Selv undskyld,” sagde Pil lidt efter. “Det er bare, hvis der ikke er nogle sæler, hvad skal vi så leve af?”

Ask og Liv kiggede på hinanden. Det var et godt spørgsmål. Hele idéen med vinterbopladsen var jo, at der var sæler i nærheden. Men hvis der ingen sæler var, ville der så være nok mad i området til to stammer?

“Det her er ikke godt, vel?” spurgte Ask bekymret.

“Nej, det er slet ikke godt,” svarede Pil.

“Tror I, det er derfor, de voksne er så sure?” spurgte Ask. “Fordi de ved, at der ikke er nogen sæler?”

“Ja, det kan godt være,” sagde Pil. Hun kiggede ned ad stranden igen, som om sælerne ville dukke op, hvis bare hun kiggede længe nok.

“Så er der kun én ting at gøre,” sagde Liv med fast stemme.

“Hvad?” spurgte Ask.

“Vi må få sælerne til at komme,” sagde Liv, som var det den nemmeste ting i verden at gøre.

“Hvordan?” spurgte Pil.

“Det ved jeg ikke endnu,” sagde Liv. “Men jeg er sikker på, vi finder på noget.”

De andre svarede ikke. Liv bed sig i underlæben og kiggede bekymret på dem.

“Tror I ikke, vi kan finde på noget?” Livs stemme lød lille. Måske var hun ikke helt så sikker på, at de nok skulle klare den, når det kom til stykket.

“Selvfølgelig kan vi det,” svarede Pil efter at have tænkt et øjeblik. “Kom, lad os lægge en plan, mens vi går hjem.”

De begyndte at gå ned ad bakken, mens de talte om mulige planer. Måske skulle de lokke dem med noget madding, foreslog Ask. Eller måske skulle de sige som sæler og få dem til at komme på den måde, sagde Liv.

De havde masser af idéer. Så de lod trækbåren stå – den skulle de nok få brug for, når sælerne kom tilbage.

Kapitel 8

De voksne

Der var mange voksne på bopladsen, da de tre børn kom tilbage. Mange flere end der plejede at være, og de stod alle sammen i en stor klump i midten af bopladsen og talte. På vejen hjem havde de aftalt, at de hellere måtte tale med shamanen fra Ask og Livs stamme, men hun var ikke til at se i mængden.

“Hvorfor er min stamme her?” spurgte Pil, der pludselig genkendte nogle af de voksne.

“Aner det ikke,” sagde Ask.

“Kom, vi spørger Od,” sagde Liv og trak de to andre hen mod jægeren, der stod i nærheden.

“Hej Od,” sagde Liv, da de kom hen til ham.

“Ikke nu, Liv.” Od kiggede ikke engang på dem, men prøvede at lytte til, hvad de andre voksne sagde. “Jeg har ikke tid til at vise jer mit ar.”

Od havde et stort ar på låret, fordi et vildsvin engang havde revet en stor flænge i det. Ask og Liv spurgte tit, om de måtte se det.

“Det er ikke derfor,” forklarede Liv. “Vi vil bare vide, hvad der foregår.”

“Vi taler med dem fra den anden stamme, den der ligger derovre.” Od pegede.

“Dem kender vi godt,” sagde Ask ivrigt. “Det er Pils stamme.” Han skubbede Pil frem, så Od kunne se hende.

“Hej Pil,” sagde Od og smilede til hende. “Godt, I blev gode venner igen.”

“Hvad mener du?” spurgte Pil undrende.

“Od hjalp mig, da jeg ... øh, da jeg blev sur på jer,” forklarede Liv.

“Pils stamme siger, at sælerne ikke er kommet. Det er det, vi taler om,” forklarede Od.

“Ja ja, det ved vi godt,” sagde Ask. “Det er derfor, vi skal tale med shamanen. Ved du, hvor hun er?”

“Hun står derinde og taler med de andre.” Od pegede ind mod den store gruppe af voksne. “Og det burde jeg også gøre.” Han gjorde sin stemme alvorlig i håb om, at det ville stoppe børnenes spørgsmål.

“Øv, så har hun nok ikke tid til at tale med os,” sukkede Liv.

“Nej, det har hun nok ikke.” Od kløede sig i skægget.

“Men hvad mener I med, at I godt vidste, sælerne ikke er her?” spurgte han så.

“Vi så det,” sagde Ask.

“Og så tænkte vi, at vi måske skal tale med ånderne,” fortsatte Liv. “Vi er jo et nyt sted, så det kan være, vi skal spørge om lov, før vi må jage.”

Od kiggede forundret på dem og smilede så.

“I er nogle kloge unger,” sagde han. “Det er præcis det samme, vi tænker. Og vi har også prøvet det. Nu taler vi bare om, at begge stammer måske skal tale med ånderne sammen.”

“Så de bedre kan høre jer?” spurgte Pil.

“Nemlig. Og nu skal jeg altså tale med de andre voksne om, hvordan vi gør. Så stik nu af med jer.”

Han gav dem et blidt puf for at få dem væk. Så gik han tættere på de andre voksne, som var begyndt at finde forskellige instrumenter frem. Dans og musik var en af måderne at tale med ånderne på. Børnene havde set det masser af gange før, men det var altid noget, de voksne gjorde, så der var ikke plads til dem.

“Vi må bare finde på noget andet,” sagde Liv slukøret, mens de gik væk fra bopladsen. Men hun vidste ikke helt, om hun selv troede på det.

De tre børn gik ned mod stranden for at se på vandet i tasmørket. Liv havde samlet en håndfuld sten, som hun nu kastede ud i de små bølger en ad gangen.

“Øv!” sagde hun, mens hun kastede.

“Hvorfor øv?” spurgte Ask. “Er det ikke meget godt, hvis de får sælerne til at komme?”

“Jo, det er det vel. Jeg synes bare, at når nu vi opdagede, at sælerne manglede, så burde vi også være med til at tale med ånderne. Men vi får aldrig lov til noget, bare fordi vi er børn.” Liv kastede arrigt endnu en sten så langt ud, hun kunne. Den ramte bølgerne med et lille skvulp. De to andre nikkede. Det var faktisk ret uretfærdigt.

Så sagde Pil pludselig:

“Jeg kan ikke høre dem, kan I?”

“Hvem? Sælerne?” spurgte Ask.

“Nej, de voksne. Jeg kan ikke høre deres musik.”

Ask vendte hovedet i retning mod bopladsen og formede en skål med hånden bag øret for at lytte bedre.

“Jeg kan kun høre bølgerne,” sagde Ask. Selvom havet var roligt, var der en konstant brusen af vand mod sand og småsten.

“Jeg kan heller ikke høre dem,” sagde Liv. “Og det har jeg heller ikke lyst til.” Hun hadede at være udenfor.

“Men kan I ikke se det?” spurgte Pil.

“Det er næsten mørkt, man kan ikke se noget som helst,” sagde Liv surt.

“Ikke på den måde. Kan I ikke se, at hvis vi ikke kan høre de voksne, så kan ånderne herude ved vandet måske heller ikke!” Hun pegede ud over havet for at vise, hvad hun mente.

Ask og Liv kiggede undrende på Pil og så ud over vandet. Så kiggede de tilbage på hende, og først da forstod de, hvad hun mente.

“Så du siger,” Ask talte langsomt for at være sikker på, han sagde det rigtige, “at hvis vi ikke kan høre de voksne hernede, så kan ånderne måske heller ikke?”

“Nemlig,” sagde Pil. “Og så er det ikke sikkert, det virker.”

“Selvfølgelig vil det ikke virke,” sagde Liv, som om hun havde vidst det hele tiden.

“Og derfor må vi gøre noget,” fortsatte hun. “Hvis vi henter instrumenter, så kan vi tale med ånderne lige her. Så kan vi spørge, hvad vi skal gøre for at få sælerne til at komme.”

“Tror du, det virker? Der er ret meget larm her.” Ask pegede mod bølgerne, der rullede ind på stranden.

“Det er vel bedre end at gøre det på bopladsen,” sagde Liv irriteret. Hun syntes selv, hun var kommet med en god idé og forstod ikke, at Ask ikke kunne se det.

“Vi kan godt komme tættere på havet,” sagde Pil.

“Hvordan?” spurgte Ask.

“I en båd. Hvis vi sejler ud på havet, så må de da kunne høre os.”

“JA!” råbte Liv. “Vi tager en af vores stammebåde, sejler ud, taler med ånderne og får sælerne til at komme.” Hun holdt en pause og spurgte så:

“Men hvordan sejler man lige sådan en båd?”

“Det ved jeg,” sagde Pil.

“Godt,” sagde Ask. “Hvis du viser Pil vej til vores både, Liv, så henter jeg instrumenter. Og så mødes vi hernede.”

“Aftale,” sagde Pil. “Og husk din glødekrukke, Ask, den får vi brug for.”

De tre børn løb afsted, mens bølgerne skvulpede videre ind over stranden. De havde en plan, og den skulle nok virke. Håbede de.

Kapitel 9

Ud på vandet

Månen var gemt bag en sky, så der var kun stjernelys, da de tre mødtes på stranden igen. Pil kom sejlede sammen med Liv i en lille båd lavet af en udhulet træstamme. Hun sejlede den lidt op på sandet og hoppede ud.

“Vi skal have et bål her på stranden og et lille et nede i båden,” sagde hun til Ask, som stod og ventede. “Vi har taget brænde med.”

“Et bål i båden? Men går der så ikke ild i den?” Ask kiggede forvirret på den.

“Nej nej,” forklarede Pil. “Der er sand og ler nede i bunden, så der sker ikke noget. Men lys tiltrækker fisk, så jeg tænkte, det måske også virker på ånder.”

“Det er godt tænkt,” sagde Ask. “Men hvorfor skal vi så også have bål på stranden?”

“Så vi kan finde ind igen, selvfølgelig,” sagde Liv. “Det er jo helt mørkt, og på den måde kan vi se, hvad vej stranden er.”

“Nå ja, også en god idé,” sagde Ask og gik i gang. Han fandt gløden frem fra krukken og startede hurtigt et stort bål inde på stranden. Så tog han et par brændende pinde og lavede et lille bål i bagenden af båden. Imens læssede Liv og Pil nogle trommer og et par fløjter ombord. Til sidst gik de alle op i båden. Ask bakerst ved bålet, Pil i midten med padlen og Liv forrest. Pil stødte fra med padlen, og så var de afsted.

“Hvor langt ud skal vi?” spurgte Ask og kiggede forsigtigt ud over kanten af båden. Havet var helt sort under dem, og selvom det var roligt, kunne han mærke hver eneste lille bølge skubbe lidt til dem. Han prøvede at lade være med at tænke på, hvor dybt der var under dem.

“Lidt længere endnu,” sagde Pil og padlede. Hun fortalte ikke de andre, at hun faktisk kun havde prøvet at sejle i en å. I en å kunne man næsten altid nå bunden med padlen, men herude var der kun vand under dem. Hun var ikke bange, ikke sådan rigtigt i hvert fald. Men hun var glad for, at de to andre var med.

“Hvad med nu?” spurgte Liv lidt senere. Hun talte lavt og blev helt forskrækket over, hvor tydelig hendes stemme lød ud over vandet.

“Ja, jeg tror, det er fint,” sagde Pil og kiggede ind mod stranden. Bålet var kun en lille lysplet, men den var klar og tydelig og skulle nok vise dem vej hjem. “Lad os finde instrumenterne frem. Jeg tager en fløjte, så kan I tromme.”

“Jeg skal nok tale,” sagde Liv. “Lad os komme i gang.”

Hun ventede ikke på de andre, men begyndte at banke hårdt på trommen med hånden. Pil satte den lille benfløjte for munden og pustede alt, hvad hun kunne. Det var højt og meget larmende.

“Stop! Stop?” råbte Ask over larmen. “Det her skræmmer bare alt væk.”

Liv og Pil stoppede.

“Hvad skal vi så gøre?” spurgte Liv.

“Prøv at lade mig starte,” sagde Ask. “Og så lyt til, hvad jeg spiller og se, om I kan lave noget, der passer til. Vi skal ikke bare spille, vi skal spille sammen, okay?”

Han så de to andre nikke i det svage lys fra bålet bag ham. Så tog han en dyb indånding og startede en simpel rytme på trommen. Han slog ikke hårdt, men alligevel var lyden helt sprød og tydelig ud over vandet. Ask nikkede til de to andre for at sætte dem i gang.

Liv startede forsigtigt. Hun vidste ikke helt, hvad hun skulle spille, så i starten prøvede hun bare at spille det samme som Ask. Men hun fandt hurtigt ud af, at hvis hun trommede lidt anderledes, så lød det bedre. Pil spillede en enkelt tone på fløjten. Hun holdt den og skiftede så til en anden, samtidig med at Ask ændrede rytmen. Musikken blandede sig med den stille skvulpen fra bølgerne, og de fik fornemmelsen af, at de ikke bare var på havet, men at de hang sammen med det.

“Sig noget,” hviskede Ask til Liv, mens han trommede videre.

Liv kiggede nervøst på ham.

“Hvad skal jeg sige?”

“Bare sig et eller andet.” Ask smilede til hende. “Det er du god til.”

Okay, du kan godt, tænkte Liv til sig selv. Det er jo bare ånder. Og hvad var det, shamanen plejede at sige? Hvis man behandlede ånderne godt, så ville de gøre gengæld. Og med den tanke vidste Liv præcis, hvad hun skulle sige.

Kapitel 10

Ånderne

“Kære sælånder,” sagde Liv højt og tydeligt, så man kunne høre hende over musikken. “Kan I høre os?”

Hun nåede kun lige at sige sætningen færdig, da der lød et højt smæld fra bålet. Et stykke brænde var flækket og kastede gnister op i nattemørket. De var ikke et øjeblik i tvivl om, hvad det betød.

“Det er vist et ja,” sagde Pil. Ask sad bare med helt opspilede øjne og kiggede rundt. Pil nikkede til Liv for at vise, at hun skulle sige noget mere.

“Er I blevet væk, fordi vi ... fordi vi har gjort noget forkert?” spurgte Liv. Hendes stemme rystede lidt. Hun var nervøs for, hvad ånderne ville svare, og det var de andre helt tydeligt også. De fortsatte med at spille, men denne gang kom der ikke noget svar. Ask vinkede med hånden for at sige, at Liv skulle stille et andet spørgsmål. Hun bed sig i læben og prøvede at finde på noget. Det var svært at tænke, når hun også skulle tromme.

“Er det, fordi vi ikke har spurgt om lov til at jage?” spurgte Pil så.

“Det har vi altså gjort,” sagde Liv. “Vi ofrede, lige da vi kom til bopladsen for at give noget tilbage til naturen. Gjorde I ikke også det?”

“Jo, men det kunne jo være, ånderne ikke synes, det var nok,” sagde Pil irriteret.

Liv skulle til at diskutere, da båden med ét blev badet i månelys. Skyen var drevet væk, og nu hang den store, gule fuldmåne lige over hovedet på dem. De blev så overraskede, at de helt glemte at spille og bare sad. Så gled en ny sky for månen, og lyset forsvandt.

“Er det ikke et ret tydeligt svar?” spurgte Ask. “Vi skal give ånderne en gave, hvis sælerne skal komme hertil.”

“Men vi har jo ofret,” sagde Liv.

“Ikke her,” sagde Pil. “Ikke ude på vandet. Og sælånder bor garanteret i vandet.”

Ask nikkede.

“Det giver mening,” sagde Liv stille. “Vi skal give dem noget for alt det, de giver os til gengæld. Men hvad skal vi give dem?”

“Jeg tror,” sagde Ask, “at det skal være noget stort. Sælerne er vigtige for os, så vi må også give ånderne noget vigtigt.”

“Altså, båden er ret vigtig, men den skal vi bruge,” sagde Pil.

“Hvad kan det så være?” spurgte Liv. Hun tænkte, så det knagede, men kunne ikke finde på noget.

“Jeg tror, jeg ved det,” sagde Ask. “Vi er jo jægere, ikke?”

De to andre nikkede. Det var nemlig lige, hvad de var.

“Og det vigtigste, vi har som jægere, er vores våben – vores buer.”

“Så du vil give vores buer til ånderne?” spurgte Liv. Hun var ikke glad for idéen. Buen var på en måde det, der gjorde hende til en jæger. Men omvendt fornemmede hun, at Ask havde ret. Hun sukkede. Dybt.

“Okay så.” Hun tog sin bue frem. De andre havde allerede deres i hænderne.

“Men på én betingelse,” sagde Liv og holdt hænderne ud over siden af båden.

“Hvad?” spurgte Pil. Hun sad også klar til at kaste sin bue i vandet.

“Du skal lære os at fiske ordentligt med spyd. Det nytter jo ikke noget, hvis vi slet ikke kan gå på jagt.”

“Det er en aftale,” sagde Pil og smilede til Liv. Liv smilede tilbage og nikkede så til de to andre for at vise, at hun var klar.

På præcis samme tid lod de deres buer og pile falde i vandet. Pilene sank hurtigt til bunds, men buerne flød stille væk oven på vandet.

De sad lidt og ventede. De håbede på et tegn fra ånderne, men umiddelbart kom der ikke noget. Så samlede Pil padlen op fra bunden af båden og begyndte at ro ind mod bålet på stranden.

“Tror I, det virker?” spurgte Ask stille. Han sad bagerst i båden og kiggede tilbage ud over havet.

“Det har det bare at gøre,” sagde Liv. “Min far og mor bliver stiktossede, hvis jeg har smidt min bue væk uden grund.”

Pil grinede. Så begyndte Ask og Liv også at grine. Og så, da båden stødte mod land, hørte de en svag lyd, der blandede sig med deres latter.

“Shhh! Prøv at høre?” sagde Ask.

De to andre stoppede med at grine og spidsede ører. Og ganske rigtigt, der var en mærkelig lyd, der kom fra et sted langt nede ad stranden.

“Hvad er det?” spurgte Liv.

Pils ansigt lyste op i et gigantisk smil.

“Det dér,” sagde hun. “Det er sæler.”

“Det virkede!” Asks øjne blev store, og han kastede sig over Liv i et kæmpe kram. Pil tog fat rundt om dem begge to og klemte til.

De gik langsomt tilbage til bopladsen. Der var ikke længere musik, men stemningen var en helt anden end tidligere. I stedet for en stor klump, der summede af bekymring, stod de voksne i små grupper og talte og lo sammen. Der var tændt et stort bål, som skinnede om kap med månelyst.

“Hvor har I været?” spurgte Od, da han fik øje på dem. Han stod og talte med stammens shaman og så glad og frem for alt lettet ud.

“Bare nede på stranden,” sagde Liv. Shamanen kiggede på instrumenterne, de havde i hænderne.

“Bare nede på stranden?” spurgte hun.

“Vi skulle tale med nogen,” sagde Ask.

“Okay,” sagde shamanen og smilede til dem. “Jeg håber, I fik fat i dem.”

“Det gjorde vi,” sagde Liv. Od så ud, som om han ikke helt forstod, hvad der foregik.

“Hvor er jeres buer?” spurgte han.

“Dem, øh, skulle vi bruge til noget,” sagde Liv hurtigt. Od skulle til at sige noget mere, men shamanen stoppede ham.

“Tak for hjælpen,” sagde hun til dem.

“Tak for hjælpen med hvad?” Od så endnu mere forvirret ud.

“Ikke noget særligt,” sagde Liv og grinede indforstået til shamanen. Så trak hun i Pil. “Kom, du skal møde vores forældre.”

De tre gik over mod bålet. Over mod deres nye hjem.